

Veilig en gezond werken



Protocol Bedrijfsnoodplan en bedrijfshulpverlening



Nederlandse Vereniging van Dierentuinen
Postbus 15458
1001 ML Amsterdam

020 5246080
Info@nvddierentuinen.nl

Versie D2 van juni 2012

| | | | |
|---|--|---------------------|--------------|
|  <p>Veilig en gezond werken</p> <p>NEDERLANDSE VERENIGING VAN Dierentuinen</p> | <p>Protocol</p> <p>Bedrijfsnoodplan en</p> <p>bedrijfshulpverlening</p> | Nummer P 6 | |
| | | Versie D2 juni 2012 | Ingangsdatum |
| | | Eigenaar NVD | 06-06-2012 |

1. Inleiding

Dierenparken moeten zijn voorbereid op mogelijke rampen of andere calamiteiten. Een calamiteit is een plotseling opkomende ongewenste situatie, waarbij de fysieke gezondheid van één of meerdere personen, het milieu, goederen, of bedrijfsprocessen gevaar lopen, waarbij direct of professioneel ingrijpen noodzakelijk is. Voorbeelden van een calamiteit zijn: een ongeval, een brand/explosie, lekkage, ontsnapping van dieren, aantasting van het milieu en bedreigingen van buiten het bedrijf zoals bommeldingen, overlast door extreme weersomstandigheden, een overval of agressie tegen medewerkers van het dierenpark. Daartoe dient een bedrijfsnoodplan ontwikkeld te worden, waarin een geheel aan organisatorische maatregelen en voorzieningen staat beschreven om de gevolgen van deze calamiteiten te bestrijden dan wel te minimaliseren.

2. Doel Bedrijfsnoodplan

Een Bedrijfsnoodplan dient als basis voor de calamiteitenbestrijding waarin met een duidelijke structuur vastgelegd wordt welke instructies en procedures gevolgd dienen te worden.

De uitgangspunten hiervoor zijn opgelegd in de kaderrichtlijn en het Besluit Bedrijfshulpverlening en de ARBO-Wet. Door het volgen van deze instructies en procedures kunnen de betrokken personeelsleden de nadelige gevolgen voor het dierenpark na een incident, brand of andere calamiteit zo veel mogelijk beperken.

3. Inhoud Bedrijfsnoodplan

In het bedrijfsnoodplan komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- **Algemeen deel**

Dit deel bestaat uit de algemene gegevens als adresgegevens-, contactpersonen, object- en gebouwgegevens en aard van het bedrijf. Tevens worden de aanwezige blusmiddelen vastgelegd.

- **Bedrijfshulpverleningsplan**

In dit deelplan wordt, door middel van taken en instructies, aangegeven wie welke actie moet ondernemen in geval van een calamiteit, hoe en wanneer een Coördinatie Centrum/ Crisis Team wordt ingesteld en wanneer er terugkeer mogelijk is naar de normale werksituatie.

- **Alarmeringsplan**

Dit deelplan omvat instructies en procedures zodat er snel en goed gealarmeerd kan worden.

- **Algemene richtlijnen**

Dit deel bestaat uit richtlijnen voor de gebruikers van het bedrijfsnoodplan. Deze richtlijnen bevatten o.a. gebruiksregels van gebouwen.

- **Ontruimingsplattegronden**

Een onderdeel van het Bedrijfsnoodplan zijn de vluchtwegplattegronden, waarop alle vluchtroutes en hulpverleningsmiddelen zichtbaar moeten zijn. Het maken van de vluchtwegplattegronden is optioneel.

4. Bedrijfshulpverleningsorganisatie (BHV)

Een belangrijk deel van het bedrijfsnoodplan is de inrichting van de bedrijfshulpverlening.

Tot de verantwoordelijkheden van de BHV zijn:

- het verlenen van eerste hulp bij ongevallen
- het beperken en bestrijden van brand en daarbij het beperken van ongevallen
- het in noodsituaties alarmeren en evacueren van alle werknemers en andere personen in de organisatie
- het alarmeren van en samenwerken met officiële hulpverleningsdiensten.

Ten aanzien van de BHV-organisatie zijn de volgende aspecten van toepassing:

| | | | |
|---|--|---------------------|--------------|
|  <p>Veilig en gezond werken</p> <p>NEDERLANDSE VERENIGING VAN Dierentuinen</p> | <p>Protocol</p> <p>Bedrijfsnoodplan en</p> <p>bedrijfshulpverlening</p> | Nummer P 6 | |
| | | Versie D2 juni 2012 | Ingangsdatum |
| | | Eigenaar NVD | 06-06-2012 |

- maatgevende factoren (b.v. ligging gebouwen of type bezoekers)
- operationaliteit
- aantal bedrijfshulpverleners
- uitrusting, middelen en voorzieningen
- opleiding en deskundigheid
- geoefendheid

5. Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden

De directie:

- is eindverantwoordelijk voor de invoering (autorisatie) van het bedrijfsnoodplan van het dierenpark.
- is bevoegd onderzoek in te laten stellen naar de oorzaak van de noodsituatie/calamiteit.
- is verantwoordelijk voor een voldoende aantal BHV-ers.
- is verantwoordelijk voor de afdekking van risico-aansprakelijkheid*.
- is verantwoordelijk voor “nazorg”-activiteiten zoals het informeren van overheden, verzekeringen, medewerkers, familieleden en eventueel omwonenden.

* Het optreden als bedrijfshulpverlener moet worden gezien als het verrichten van diensten ten behoeve van de werkgever. De werkgever heeft een zorgplicht en de verantwoordelijkheid voor de bedrijfshulpverlening. De consequenties hiervan zijn, dat de werkgever aansprakelijk is voor de (extra) risico's waaraan werknemers zijn blootgesteld tijdens het uitvoeren van BHV-taken. In verband met de verhoogde risico's voor de bedrijfshulpverleners is het voor de werkgever van belang om het aansprakelijkheidsrisico af te dekken via een aansprakelijkheidsverzekering of ongevallenverzekering.

De leidinggevenden:

- zijn verantwoordelijk voor de handhaving van de noodvoorzieningen en kennis daarover binnen hun afdeling.

De ploegleider BHV:

- treedt op namens het management van het dierenpark in geval van een noodsituatie/calamiteit.
- heeft de algehele leiding (tenzij bevoegd gezag dit overneemt) tijdens een noodsituatie/calamiteit en is bevoegd het bedrijfsnoodplan in werking te stellen.
- heeft een overzicht van beschikbare hulpmiddelen.
- beschikt over een adequate uitrusting en zorgt dat na een calamiteit noodvoorzieningen en andere hulpmiddelen weer worden aangevuld.
- geeft ter plaatse leiding aan de bedrijfshulpverlening, tenzij de brandweer, ambulance of politie deze taak overneemt.
- is op de hoogte van procedures zoals beschreven in het bedrijfsnoodplan. is op de hoogte van vluchtroutes, nooduitgangen, alarmeringen, etc.
- dient bereikbaar/oproepbaar te zijn middels een aan hem verstrekt BHV-communicatiemiddel.
- dient na de oproep zich te melden op de aangegeven plaats.
- dient deel te nemen aan opleiding en training in het kader van bedrijfshulpverlening.

De BHV-er:

- treedt op namens het management van het dierenpark in geval van een noodsituatie/calamiteit.
- is op de hoogte van procedures zoals beschreven in het bedrijfsnoodplan.
- is op de hoogte van vluchtroutes, nooduitgangen, alarmeringen, etc.
- dient bereikbaar/oproepbaar te zijn middels een aan hem verstrekt BHV- communicatiemiddel.
- dient na de oproep zich te melden op de aangegeven plaats.

| | | | |
|---|---|---------------------|--------------|
|  <p>Veilig en gezond werken</p> <p>NEDERLANDSE VERENIGING VAN Dierentuinen</p> | <p>Protocol</p> <p>Bedrijfsnoodplan en</p> <p>bedrijfs hulpverlening</p> | Nummer P 6 | |
| | | Versie D2 juni 2012 | Ingangsdatum |
| | | Eigenaar NVD | 06-06-2012 |

- dient deel te nemen aan opleiding en training in het kader van bedrijfs hulpverlening.

De medewerker van de informatiebalie, waar de interne calamiteiten melding binnenkomt, *tijdens openingstijden van het park*:

- maakt een inschatting van de melding en de alarmeringen binnen het Dierenpark na ontvangst van een melding.
- zorgt ervoor dat de BHV-ers opgeroepen worden volgens een noodprocedure (behorende bij de betreffende calamiteit).
- waarschuwt de deskundigen volgens een noodprocedure (behorend bij de betreffende calamiteit).
- indien nodig: waarschuwt brandweer, ambulance en/of politie.
- (laten) controleert op binnenkomende personen bij de toegangspoort.
- verzorgt de eerste communicatie binnen het terrein.
- indien nodig: (laten) sluiten van de verschillende toegangspoorten.
- indien nodig: zorgt voor begeleiding vanaf de juiste toegangspoort van externe dienstverlening zoals brandweer, ambulance en politie.

De commandant van de externe hulpverleningsdienst neemt bij aankomst de algehele leiding over t.a.v. de bestrijding van de calamiteit en m.b.t. de verdere gang van zaken binnen het rampgebied.

6. Wettelijk kader

Ieder dierenpark is in het kader van de Arbo-wet, art. 5, verplicht een risico inventarisatie en evaluatie (RI&E) te maken. Uit de RI&E blijkt veelal de verplichting de calamiteitenbestrijding te regelen aan de hand van een bedrijfs hulpverleningsorganisatie.

Arbowet artikel 3 lid e geeft als verplichtingen op het gebied van de bedrijfs hulpverlening:

e. doeltreffende maatregelen worden getroffen op het gebied van de eerste hulp bij ongevallen, de brandbestrijding en de evacuatie van werknemers en andere aanwezige personen, en doeltreffende verbindingen worden onderhouden met de desbetreffende externe hulpverleningsorganisaties;

Arbowet Artikel 15 geeft deze verplichtingen op het gebied van bedrijfs hulpverlening:

1. De werkgever laat zich ten aanzien van de naleving van zijn verplichtingen op grond van artikel 3, eerste lid, onder e, van deze wet bijstaan door een of meer werknemers die door hem zijn aangewezen als bedrijfs hulpverleners.

2. Het verlenen van de bijstand houdt in elk geval in:

a. het verlenen van eerste hulp bij ongevallen;

b. het beperken en het bestrijden van brand en het beperken van de gevolgen van ongevallen;

c. het in noodsituaties alarmeren en evacueren van alle werknemers en andere personen in het bedrijf of de inrichting.

3. De bedrijfs hulpverleners beschikken over een zodanige opleiding en uitrusting, zijn zodanig in aantal en zodanig georganiseerd dat zij de in het tweede lid genoemde taken naar behoren kunnen vervullen. Het bedrijfsnoodplan/calamiteitenplan is een onmisbaar document bij het opzetten van een bedrijfs hulpverleningsorganisatie.

7. Registratie en archivering

- Na het optreden van een ongeval dient een ongevalmelding rapport te worden opgesteld.
- Na de ontsnapping van een dier dient dit te worden gerapporteerd aan de directie. Daarna vindt er nog een evaluatie plaats met alle verantwoordelijken.

| | | | |
|--|---|---------------------|--------------|
|  Veilig en gezond werken NEDERLANDSE VERENIGING VAN Dierentuinen | Protocol Bedrijfsnoodplan en bedrijfshulpverlening | Nummer P 6 | |
| | | Versie D2 juni 2012 | Ingangsdatum |
| | | Eigenaar NVD | 06-06-2012 |

- Bij een milieu-incident dient er een rapportage opgesteld en verzonden te worden naar de KAM-coördinator of de directie
- Na het optreden van een incident registreert de medewerker het incident in het register kleine incidenten. In geval van schade worden tevens de persoonlijke gegevens van de betrokken bezoeker(s) geregistreerd.
- Bij een misdaad of misdrijf waarbij een medewerker of goederen van het dierenpark betrokken zijn dient er aangifte te worden gedaan bij de politie.

8. Documenten en referenties

- BHV-organisatie NEN 4000 Bedrijfshulpverlening
- EHBO ATC-11 Middelen voor eerste hulp op het werk.
- Ontruimingsplannen NTA 8112-1 Kantoorgebouwen
NTA 8112-4 Gebouwen met een publieksfunctie
- Arbo- informatieblad AI 10, (AI-37 "Veiligheidsmanagementsystemen")

In de "bijlage actielijsten Bedrijfsnoodplan" treft u aan een voorbeeld van een aantal actielijsten om procedures bij calamiteiten te waarborgen/verduidelijken. Het gaat hier nogmaals uitdrukkelijk om voorbeelden, die in ieder park op onderwerp en detail kunnen verschillen:

1. Brand/explosie
2. Ongeval
3. Technische calamiteiten / stroomstoring
4. Onsnapt dier
5. Noodweer / wateroverlast
6. Vervuiling van lucht, water of bodem
7. Uitval communicatiemiddelen
8. Bommelding
9. Overval
10. Kleine incidenten met bezoekers
11. Reanimatie

Zie bijlage 1:

- Actielijsten Bedrijfsnoodplan.